

5.NİSAN.1994'DEN GÜNÜMÜZE TÜRKİYE EKONOMİSİ

Yrd.Doç.Dr.Sevgi GEREK
Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F.,
İktisat Bölümü, İktisadi Gelişme
ve Uluslararası İktisat Anabilim

SUMMARY

As we all know it's very difficult to set up the macro economic stability again. Almost during the last two decades, governments have given their priorities focusing on the monetary policies. Tax reform, privatization, social security reform and the other fiscal and social reforms have been important for the press time to time but none of them has been realized. It's very difficult for a country to be successful only with monetary policies without being supported by fiscal policies (as it has been seen in Turkey during the last 17 years). It's necessary to take rational measures courageously and apply them for adequate periods. Otherwise governments will have to present new sets of economic measures.

Piyasa mekanizması, devlet müdahalesine gereksinim duyulmaksızın dengeleri sağlayabilen bir mekanizmadır. A.B.D., Almanya, Kanada gibi ülkelerde bu nedenle istikrar paketleriyle karşılaşılmaz (Akalın, 1994, s.10). Türkiye'de piyasa mekanizmasına geçiş çabaları bilindiği gibi 24 Ocak 1980 kararlarıyla başlamıştır. Ancak bunda tam bir başarı elde edildiğini söylemek son derece güçtür. Yeniden yapılanma çerçevesinde 24 Ocak 1980 tarihinde alınan istikrar önlemleri yaşanan iç ve dış ekonomik, siyasal gelişmeler sonucu tam uygulanamamıştır. Türkiye, 1994 yılına ekonomide giderek artan dengesizliklerin krize dönüşmeye başladığı bir ortamda girmiştir. 1994 Ocak sonundan itibaren faiz oranları çok yüksek düzeylere çıkmıştır. Bunda en önemli etkenin kamu açıkları olduğu herkesçe bilinmektedir. Diğer yandan dış ticaret açığının da çok büyümesi Türkiye ekonomisini faiz-döviz kısılacına sokmuştur. 26 Ocak 1994'de TL. dolar karşısında % 14 devalüe edilmiştir. Ancak Mart ayında yapılacak yerel seçimler zorunlu olan önlemlerin bir an önce alınmasını engellemiştir. Seçim ortamının getirdiği belirsizlikler, tercih ve işlemleri çok kısa vadelerde yoğunlaştırdınca mali sektörlerce belirginleşip şiddetlenen kriz üretim

sektörüne de yansımıştır. Yerel seçimlerin hemen sonrası 5 Nisan 1994'de "Ekonomik Önlemler Uygulama Planı" yürürlüğe konmuştur. Alınan bu kararlar daha önce alınması gereken yani gecikmiş kararlardır. Politik kaygıyla daha önce alınmadığından istikrar politikasının maliyeti çok yüksek olmuştur. Aslında o dönemde % 55-65 civarında bir enflasyon oranına göre kendilerini ayarlayan ekonomik birimler için enflasyon sorunu yoktu. Sorun temelde finans kesiminden kaynaklanıyordu (PARASIZ, 1994, s.12). Bunun için de ihracat olanaklarının artırılmasıyla ticaret bilançosu açığı çözümlenebilir, yeni vergiler ve rasyonel bir özelleştirmeye bütçe açıkları kapatılabilirdi. Yeterli hazırlık çalışması yapılmadan gecikmeli olarak uygulamaya konması istikrar planına güveni sarsmıştır. Oysa bilinmektedir ki istikrar programına duyulan güven enflasyon beklentisinin düşmesine katkıda bulunmaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi sorunun temeli finansal kesimdi ancak Ekonomik Önlemler Uygulama Planı bu kesimde yaratacağı gelişmelerle ilgili herhangi bir görüş ortaya koymamıştır.

5 Nisan kararlarının amacı "rekabete açık, dış talebe dayalı bir büyüme ortamı sağlamak, enflasyonu hızla düşürmek, Türk Lirasına ve para piyasasına istikrar kazandırmak, ihracat artışını hızlandırmak, ekonomik ve sosyal kalkınmayı sosyal dengeleri de gözeterek sürdürülebilir bir temele oturtmaktır" şeklinde belirlenmişti. Görüldüğü gibi Türk Ekonomisinde ciddi tahribatlarda bulunan ve artık birlikte yaşama alışkanlığı içine girdiğimiz enflasyonun hızla aşağı çekilmesi, bu kararların öncelikli hedefiydi. Oysa elde edilen veriler bu hedefe pek ulaşılmadığını göstermektedir. (Bkz. Tablo:1)

TABLO 1 ENFLASYON

	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997/9</u>
TEFE Yıllık (%)	60.3	149.6	64.9	84.9	85.4
TÜFE Yıllık (%)	71.1	125.5	78.9	79.8	89.9

Kaynak: D.İ.E.

İstikrar paketinin uygulanmasından sonraki yıllarda zaman zaman tüketici fiyatlarındaki artışın toptan eşya fiyatlarındaki artışın gerisinde kalmasının nedeni enflasyonist süreçte maliyet itici öğelerin ağırlık kazandığını göstermektedir (ŞIKLAR, 1997, s.5).

Yine bilindiği gibi fiyatlardaki istikrarsızlık, kaynakların orta ve uzun vadede en verimli olabilecekleri alanları değil de kısa dönemde çok büyük karlar sağlayacağı alanlara kaymasına yol açmaktadır (TUNCER, 1995, s.21).

5 Nisan kararlarıyla kamu kesiminin payı azaltılmaya çalışılırken kamu tarafından ödenen faiz miktarının oransal olarak artması mali güç

kaynaklarının belli ellerde toplandığının göstergesidir. 1996'da kamu borçlanmasında faiz oranı genelde % 120-130 civarında hareket etmiştir. Hacimli reel faiz marjının varlığını da gösteren bu faiz hareketi 1995 yılından devralınan finansal istikrarsızlığın 1996'da da sürdüğünün göstergesidir (BERKSOY, 1996, (b), s.20). Bu durum 1997 yılında da önemli bir değişme göstermemiştir.

Finansal piyasalarda döviz kurlarının serbest piyasada belirleneceğinin vurgulanması yapılan yanlışlardan bir tanesidir. Zira bir ekonomide dengesizlikler fazlaysa burada döviz ve benzeri finansal araçların denge fiyatlarının sağlanması güçtür. Bu tür ekonomilerde fiyatlar çok yükseklere çıkıp dalgalandığından istikrar uzun sürede ve yüksek maliyetle sağlanır. Döviz piyasasında spekülatif çalkantıların olmayacağını söyleyebilmek için de uygun bir döviz rezervinin olması gereklidir. Oysa 1994 yılının ilk üç aylık dönemi yurt içi talepteki artış ve spekülatif beklentiler sonucu ithalat artmış ve cari işlemler açığı büyümüştür. Bankacılık kesiminde tutulan dövizlerin sistem dışına çıkarılması ve kısa vadeli sermaye çıkışındaki hızlanma T.C.M.B.'nin döviz rezervlerinde önemli gerilemelere neden olmuştur. Yine 1994 seçimleri öncesi kurları düşük tutma yönündeki eğilimler T.C.M.B.'ni sürekli döviz satmaya itmiştir. İstikrar programının açıklanmasından sonra T.C.M.B. bir gecelik faizi ortalama % 300'lerde seyrederken % 91'e düşürünce 6 Nisan'da Dolar Kuru % 39, Mark Kuru % 40.7 artmıştır. Mali piyasalarda paniğe yol açan bu gelişmelerin yatışması, bir gecelik faiz oranlarının yeniden % 200-400 düzeyine çıkmasıyla sağlanmıştır. Tüm vadeler itibarıyla mevduat faizleri çok yükselmiştir. Bu tür dalgalanmalar diğer fiyatlara da yansınca büyük belirsizlikler yaşanmıştır. Bu da reel değişkenleri olumsuz yönde etkilemiştir. 1995-1996-1997 yıllarında da devalüasyon beklentileri TL'den kaçışın hızlanarak sürmesine neden olmuştur. Döviz rezervlerini yükselen düzeyine alevini söndürmekte kullanılan ayrıca vadeli satışların devam ettiği böylesi bir ortamda T.C.M.B. rezerv gücünü koruması oldukça güçleşmektedir.

Buna karşılık son üç ayda milyarlarca dolarlık kısa vadeli yabancı sermayeyi Türk piyasasına çeken hükümet gidişattan endişelenince sessiz bir operasyonla günde yüz milyon dolara ulaşan döviz girişini durdurmuştur. Ekim ayı ortalarında Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen "sıcak paraya fren operasyonu" başarılı olmuştur. Devalüasyon hızını aylık %5.2'ye göre ayarlayan Merkez Bankası bunu aylık %5.9 temposuna yükseltince döviz fonlamasıyla TL cinsi bonolara yatırım cazibesini yitirmiş ayrıca bono faizlerinin %123'lerden %95'lere gerilemesi operasyonun başarılı olmasını daha da kolaylaştırmıştır. Merkez Bankası bu operasyon kararını alırken, piyasaya verilen TL'lerin enflasyonist baskısının dışında cari işlemler açığının artma tehlikesini de dikkate almıştır. Büyük bölümü yurt dışından gelen, kalanı yerli

yatırımcıların TL'ye geçmesinden kaynaklanan döviz arzı kurların normal seviyede artışını engellemiş bu da TL'nin reel anlamda değer kazanmasına yol açmıştır. Buna bağlı olarak da dış ticaret dengesi üzerinde olumsuz bir baskı yaratılmıştır. Öte yandan piyasalardaki iyimser havanın bozulması durumunda ani bir satış dalgasının yaratması muhtemel etkileri, bu operasyonun bir diğer nedeniydi. Zira bu iyimser havanın bozulması sonucu bono satışları, faiz oranlarını yükseltecek, bonodan çıkan para dövize yönelebilecek bu da kurlarda normalin üzerinde sıçramalara neden olacaktır. Son günlerde Hong-Kong'dan dünyaya yayılan finansal çalkantıda Türkiye'nin de işi oldukça zor görünmektedir. Dünya ekonomisinin bir " deflasyon tehdidi " ile karşılaşabileceğinin ileri sürüldüğü bir ortamda enflasyonla savaşı amaçlayan bir programı uygulayabilmek ancak akılcı ve dengeli bir yönetimle mümkündür (ULAGAY, 1997,s.9).

1994 yılında kamu harcamalarındaki daralma en fazla, memur maaşlarının düşük tutulmasıyla gerçekleştirilen cari harcamalardaki kısılma ve kamu yatırımlarının azaltılmasıyla elde edilmiştir. kamu yatırımlarındaki daralmanın sonuna gelinmiştir. 1995-1996-1997 yılında da kamu yatırım harcamaları yine yok denecek kadar az düzeyde gerçekleşmiştir. Kamu harcamalarını kısma bir tarafa, kamu harcamalarının artırılması zorunluluğu vardır. Gelişme ufku tamamıyla biten ekonomiyi kısa vadede istikrar platformuna oturtabilmek için bir süre durgunluğa katlanmak gerekmektedir. Oysa bilindiği üzere bugüne kadar siyasiler enflasyonla durgunluk arasındaki tercihlerini genelde enflasyon yönünde kullanmışlardır. Bir sene % 9 büyüüp ertesi sene % 6 küçülmektense % 4-5'lik istikrarlı bir büyümeyi yeğleyen bir hükümet hem kısa vadeli sorunu çözer hem de ileriye dönük yeni bir gelişme ufku açabilir (BERKSOY, 1996,(b), s.11). 1995-1996 yıllarında yaşanan hızlı ekonomik büyüme (yaklaşık % 8), 1997 yılında daralmanın yaşanabileceği tahminlerini güçlendirmiştir. Zira ekonomideki mevcut finansal yapıyla hızlı büyümenin finanse edilebilmesi mümkün değildir (ŞIKLAR, 1997, s.5). Göstergeler incelendiğinde iki yıl üst üste yaşanan hızlı büyümenin sonunda kamu açığının GSMH'nin % 9'una, dış açığın 6,5 milyar dolara dış kaynak ihtiyacının toplam üretimin % 5'ine dayandığı görülmektedir. Son hükümetin 2000 yılına kadar yapmış olduğu plan ise 1998'de % 3, 1999 ve 2000 yılında % 4,4'lük nispeten istikrarlı bir büyümedir.

5 Nisan kararlarından hemen sonra dış dengenin sağlanmasında gözlenen gelişmenin de iyi izlenmesi gerekmektedir. 1993 yılını 6 milyar 433 milyon dolar açıkla kapatan cari işlemler dengesi, 1994'ün ikinci yarısından itibaren fazla vermeye başlamış, yılın sonunda 2 milyar 631 milyon dolarla en yüksek fazlasını vermiştir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, 18 milyon doların üstüne çıkan % 18 oranındaki ihracat artışıyla ithalattaki yaklaşık % 21 oranındaki gerilemenin nedeni döviz

kurunun yükseltilmesi ve iç tüketimin kısılmasından kaynaklanmıştır. 1995 yılında ihracattaki artış sürmüştü ancak ithalat da önemli ölçüde arttığından cari işlemler dengesinin 1995 sonunda 2.3 milyar dolar açık vermesine neden olmuştur. 1996'da 4,4 Milyar dolara ulaşan açık ve 1997 yılına ait dış ticaret rakamları bize ihracatın arzu edilemeyecek düzeye getirilemediği gibi ithalatın da patlama noktasına geldiğini göstermektedir. Bu gelişmenin nedenlerini iç talepteki canlılık; firmaların yaptıkları karlılık karşılaştırmaları sonucu dış pazar yerine iç pazara yönelmesine bağlayabiliriz (BİNAY, 1996, s.16). Ayrıca ihracat yapımızın esas itibarıyla tek sektör (tekstil) ve tek pazara (F.Almanya) bağımlı olması da ihracatımızı olumsuz yönde etkileyen bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, toplam ihracatımızın % 23'ünü gerçekleştirdiğimiz F.Almanya'da 1996'da yaşanan resesyon, ihracatımızı olumsuz yönde etkilemeye tek başına yetebilmiştir (EREN, 1996, s.22). Bu nedenle mutlaka mal ve pazar çeşitlenmesine gitmek zorunluluğu vardır. Yine bilinmelidir ki artık dış açıkların ucuz ve istikrarlı finansmanının "almadan vermeyi" olanaklı kılan Keynesgil dünya populizmi geçerli değildir (BORATAV, 1996, s.20).

Türkiye 1996 yılına gümrük birliği üyesi olarak girmiştir. Ancak 1995 yılının son çeyreğinde başlayan siyasi belirsizlik ve beraberinde gelen ekonomik istikrarsızlık GB'nin ülke ekonomisi üzerindeki etkilerinin net bir şekilde ortaya konmasını engellemiştir. 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren sanayi malları bazında Avrupa Birliği ülkelerine uygulanan gümrük vergi ve fonları sıfırlanmıştır. GB sonrası ticaret bilançosunun AB'nin lehine dönmesi aslında beklenen bir gelişmedir. Zira, bu yılda Türkiye, GB sonrasına ertelediği ithalatı gerçekleştirmişti. 1996'daki yaklaşık % 8'lik ekonomik büyüme hızını besleyen, işte sözü edilen yılda gerçekleştirilen yatırım malları ve hammadde ithalatındaki artıştır.

1996 başından Haziran sonuna kadar yaşanan siyasi istikrarsızlıklar nedeni ile planlanamayan iç borçlanma takvimi, hazineyi sıkıştırmaya başlamıştır. Hükümet tarafından numaralandırılarak kamuoyuna sunulan kaynak paketleriyle hem iç hem dış borçlanmaya çözüm bulunmaya çalışılmıştır. 1996 yılının ikinci yarısından itibaren bir yandan iç borçların vadeleri uzatılmaya çalışılırken diğer yandan gelir yaratma çabası çerçevesinde dolara endekli veya dolarla borçlanma ve TÜFE x RİSK primli iki yıl vade üç ayda bir faiz ödemeli kağıtlar piyasaya sürülmeye çalışılmıştır. Hazinesinin döviz tahvilinden elde edeceği fonların, dış borç ödemelerinde kullanılacağını belirtmesi hem iç borç yükünde bir hafiflemenin olmayacağını hem de yüksek geri ödeme nedeniyle faizlerin yükseleceğinin bir göstergesi olmuştur.

Borç yükünün ileriye yığılmasına yol açtığı enflasyonun artış trendinde olduğu bir dönemde çıkarıldığı için eleştirilen enflasyona veya dolara endekli bu kağıtlar çalışmanın yapıldığı sırada 100.gününü dolduran son hükümetin bürokratları tarafından yeniden gündeme getirilmiştir. Daha

önce eleştiri alan bu kağıtlara bugünlerde çok fazla önem verilmesinin nedeni olarak, siyasi otoritenin enflasyonu tek haneli hale düşürülmesi konusundaki kararlılığı gösterilmektedir. Üç yıllık ekonomi programı çerçevesinde, geçiş yılı olarak kabul edilen 1998 yılı sonunda % 50, 1999 yılı sonunda % 20, 2000 yılı sonunda % 3 düzeyinde bir enflasyon hedeflenmektedir. Enflasyonun düşürülmesi yönünde alınacak kararların bir başka deyişle üç yıllık istikrar programının yükünün tüm toplum kesimleri arasında adil dağılımının sağlanabilmesi için reel faizlerin de düşürülmesi gereklidir. Reel faizlerin düşürülmesinde ise işte bu sözü edilen kağıtların önemi çok fazla olacaktır.

Yaşanan ekonomik ve siyasi istikrarsızlıklar, piyasaya arz edilen kağıtların en büyük potansiyel alıcıları olan bankaların uzun vadeli borç senedi alma konusunda isteksiz kılmaktadır. Bunları cazip kılabilmek için geçmiş hükümet, bankalara söz konusu kağıtları rezerv varlıklar ve net döviz pozisyonlarının hesaplanmasına dahil etmek imkanını tanımıştır.

Bilindiği gibi 1994'ün ardından iyileşme yılı kabul edilen 1995'den bankalar son derece kazançlı çıkmışlardır. "Kurumsal rantıye" diye adlandırılan büyük özel bankalar 75 trilyonluk karlarının üçte ikisini devlete verdikleri borçlardan sağlamışlardır. Kasım 1994 ve Kasım 1995 döneminde bankaların devlet iç borçlanma senetleri portföyünün büyüklüğü olağanüstü bir artışla %200 artarak 279 trilyon Türk Lirasına ulaşmıştır. Bu nedenle bankalar kaynaklarını başka alanlara değil de devlet kağıtlarına yatırmayı yeğlemişlerdir (Detaylı bilgi için bkz. MERT, 1996, s.30-32).

1996 yılında da bankaların büyük bölümünün devalüasyon ve enflasyon arasında ortaya çıkan farkın yarattığı avantajdan yararlanma yoluna gittikleri görülmektedir. Sıcak parayı çekme politikası bankaların yaklaşık 2,5 milyar dolarlık bir toplam kısa vadeli açık pozisyon tutmalarına yol açmıştır. Her ne kadar yılın son günlerinde gerçekçi kur izleme yolunda gözlenen çalışmalar bankaların sağladığı avantajı kısmen ortadan kaldırmış gibi görünse de vergisiz bir kazanç kaynağı oluşturması, devletin iç borçlanmaya mahkumiyeti özel kesime kredi verme yerine devlete borç vermeyi yeğlemelerini sağlamaktadır (Detaylı bilgi bkz.:SAAT,1996,s.26-27).

Önümüzdeki günlerde bono ve tahvillerden elde edilecek faiz gelirine %10 oranında stopaj uygulamasının hayata geçirilmesi faizleri hızla yükseltecektir. Dolayısıyla dövizde yaşanan hızlı artış kesilmeye çalışılacaktır. Ancak vadeli ithalat ödemelerinin genelde yılın son aylarına ertelenmesi nedeniyle döviz kurlarının da faizlerle paralel bir gelişme gösterme olasılığı her zaman için söz konusudur. Refahiyol hükümeti, bütçenin en büyük gider kalemi olan faiz ödemelerini 1998 yılına

sarkıtarak 1997 yılı içinde bütçe hedefini tutturmaya çalışmıştır. Yeni yatırım aracı olarak lanse edilen TÜFEX RİSK primli iki yıl vade üç ayda bir faiz ödemeli tahvillerin 1998 yılında yapılacak faiz ödemeleri hariç, gelecek yılın ilk dört ayında 1 katrilyon 604 trilyon liralık borç ödeneceği bu miktara düşen faiz ödemesinin de yaklaşık 1 katrilyon olduğu yetkililerce belirtilmekteydi. Ayrıca hazinenin Merkez Bankasından kullanabileceği kısa vadeli avansın da sonuna yaklaşması 1998 yılına sarkıtılacak faiz yükünün çok daha artmasına yol açacağı da açıktı. Refahiyol hükümeti 1997 yılı bütçesinin denklğini gerçekleştirmede en önemli faktör olarak 1 katrilyon 450 trilyona ulaşması hedeflenen vergi dışı gelirleri göstermişti. Hele bunun yaklaşık % 80'inin özelleştirme ve kamuya ait gayrimenkullerin satışı ile elde edileceğinin belirtilmesi, bu hedefe ulaşmanın ne denli güç olduğunu ortaya koymaktaydı. Hedefi tutturmadaki başarısızlık, 1997'de iç borçlanma-sıcak para-yüksek enflasyon döngüsünün devam etmesine yol açmıştır.

SONUÇ:

Yaşanan deneyimlerden de anlaşılacağı gibi bozulan makro ekonomik dengelerin yeniden olumlu bir yöne çevrilmesi son derece güçtür. Türkiye'de yaklaşık 20 yıldır hükümetler önceliklerini genelde parasal politikalar üzerinde yoğunlaştırmışlardır. Vergi reformu, özelleştirme, sosyal güvenlik sistemi reformu gibi mali ve sosyal reformlar ise zaman zaman gündeme gelmiş ancak gerçekleştirilemeden gündemden silinmiştir. Herhangi bir ekonominin maliye politikalarıyla desteklenmemesi bir para politikasıyla (son 17 yılda Türkiye ekonomisinde olduğu gibi) başarıya ulaşma olasılığı da çok düşüktür. Gereken önlemler kararlılık içinde alınmadığı, olaya alışkın olunduğu gibi kısa vadede yaklaşıldığı takdirde bundan sonra da açılması zorunlu yeni istikrar paketleri çalışmalarımızın ana teması olmayı sürdürecektir.

KAYNAKÇA

AKALIN, G., "Ekonomik Önlemler Uygulama Planı ve Sosyal İçeriği", İşveren, Cilt:32, s.7, Nisan, (1994).

BERKSOY, T.(a)"Ekonominin Yönü İstikrara Dönmeli" Ekonomik Forum, Yıl:3, s.1, Ocak, (1996). (b) "1996'da Ekonomik Sorun: İstikrarsızlık ve Dizginlenemeyen Büyüme", Ekonomide Durum, Güz, Türk-İş Araştırma Merkezi, (1996).

BİNAY, Ş., "Ekonomi: Nereden Nereye Gidiyor?", Ekonomik Forum, Yıl:3, s.8, Ağustos, (1996).

BORATAV, K., “Enflasyonda Tırmanma Kaçınılmaz Gözüküyor”, Ekonomik Forum, Yıl: 3, s.8, Ağustos, (1996).

EREN, N., “İhracatta Yapısal Sorunlar Aşılmalı”, Ekonomik Forum, Yıl:3, s.8, Ağustos, (1996).

HÜRRIYET, “Hazinenin Eylül Kabusu” 16 Eylül 1996.

MERT, B., “ Devletten Bankalara 45 Trilyon Lira” , Ekonomik Forum, Yıl:3, s.6, Haziran, (1996).

NEFTÇİ, S., “Döviz Cinsi Kağıtlarda Fırsatlar ve Tehlikeler”, Milliyet, 11 Ağustos, (1996).

9PARASIZ, İ., “ Yüksek Faiz Oranları, Tam Dışlama Etkisi ve Depresyon, Hiperenflasyon Açmazı”, İşveren, Cilt:XXXII, s.9, Haziran, (1994).

SAAT, M., “Bankaların Faiz Keyfi”, Ekonomik Forum, Yıl:3, s.8, Ağustos, (1996).

SÖNMEZ, M., “1996, 1994’ü Aratmasın! “, Ekonomik Forum, Yıl: 3, s.1, Ocak, (1996)

ŞIKLAR, İ., “1996 Nasıl Geçti, 1997 Neler Getirebilir?”, Sanayide Yeni Ufuk, ESO Bülteni, Ocak-Şubat, 1997.

TUNCER, B.,”Herşeyin Başı Fiyat İstikrarı”, Ekonomik Forum, Yıl: 2, s.7, Temmuz, (1995).

ULAGAY,O “Risk Kamuda, Umut Özel Sektörde”,Milliyet,2 Kasım (1997).